

15.

“Đi Tìm Thời Gian Đã Mất”.

Sàigòn, thứ Bảy 31/1/1976 (Mồng Một Tết Bính Thìn).

Tôi dậy sớm nhất nhà, trang điểm đẹp để chẳng biết phải làm gì. Mùi trầm hương từ bàn thờ tỏa ra thơm ngát. Nghĩ đến tấm tình nhẹ nhàng của Nguyễn ba tháng qua, rồi lại nghĩ đến tương lai mù mịt mà tâm tư đâm chùng xuống hẳn.

Nên, sáng mồng một Tết, giờ quyền Kiêu ra bói hên xui. Lần thứ nhất bắt đúng ngay đoạn Thúy Kiều bị bắt ra gảy đàn cho Hoạn Thư và Thúc Sinh nghe (Câu 1823-1875):

“Nàng đà choáng váng tê mê
Vâng lời ra trước bình the vắn đàn
Bốn giây như khóc như than
Khiên người trên tiệc cũng tan nát lòng
Cũng trong một tiếng tơ đồng
Người ngoài cười nụ, người trong khóc thầm.”

Lần thứ hai, sau khi đã chúc tết và nhận tiền lì xì của Mẹ xong, tôi lại bói ra đoạn Thúy Kiều bị bán vào tay Tú Bà (Câu 929-982).

Lần thứ ba một cách ngoạn cố, tôi bói phen nữa từ câu 1719–1770: Thúy Kiều bị hai tên Ứng-Khuyển bắt nộp cho Hoạn Phu Nhân:

“Phong trần kiếp đã chịu đầy
Lầm than lại có thứ này bằng hai
Phận sao bạc chẳng vừa thôi
Khăng khăng buộc mãi lấy người hồng nhan
Đã đành tước trái tiền oan
Cũng liều ngọc nát hoa tàn mà chi...”

Lạ một điều là cả ba lần đều ra chung một tâm trạng khổ sở của Thúy Kiều trước sự thịnh nộ dẫn vật của người đàn bà (Hoạn Thư, Tú Bà, Hoạn phu nhân).

□

“*À la Recherche du Temps Perdu...*”

Dalat, thứ Bảy 31/1/1976. (Mồng Một Tết Bính Thìn.)

Trân Sa ngàn đời yêu dấu,

Hôm nay là ngày đầu năm mới. Bỏ uống rượu hồng một mình và đem hình Mẫn ra xem. Tám ảnh tóc dài, Mẫn chụp lúc 19 tuổi. Ngày em 19 tuổi, chưa biết nhớ nhưng gì.

Bố đang dùng chiếc khăn tay Mẫn tặng. Chiếc khăn vẫn còn mùi thơm champagne. Mùi của Mẫn! Mùi kỷ niệm có cả màu son môi và màu đen nơi mắt Mẫn nữa.

Mẫn đang làm gì, có nhớ đến Bố không? Có viết quyển truyện cho Trân Sa không?

Trời hôm nay đẹp lắm, xanh và cao vút. Máy tiệm rượu đã nghỉ bán. Đêm qua Bố đi ngủ trong một trạng thái thật xúc động, bình thường trên bề mặt nhưng tâm tư thì nghĩ đến Mẫn dào dạt. Nếu có Mẫn bên cạnh, Bố sẽ cùng Mẫn thức đón giao thừa, pha trà ngồi uống, ôn mở chuyện xưa.

Ngâm ngùi cố sự bóng lưu quang.

Nếu có Mẫn, Bố chỉ ôm Mẫn vào lòng và hôn thật nồng nàn lên môi Mẫn, thay vì viết chúc Mẫn trên giấy như hôm trước. Giao thừa, nghe pháo nổ đâu đây, lòng Bố rộn ràng như đứa trẻ. Nhưng Bố chẳng biết chia sẻ với ai.

Lúc đêm đã thật khuya. Chỉ còn mình Bố thức. Khi này Bố có uống café nên bây giờ đôi mắt cứ giương ra tối đả. Bố thích thức một mình trong đêm để gây lại hơi ấm của những ngày cũ.

Có lẽ đã khuya lắm rồi? Bố có một khoảng không gian thật gần gũi ấm áp, chiếc bàn viết với ngọn đèn màu vàng mà đêm Noel Mẫn đã thấy.

Không biết Mẫn có thức và có thấy thích thú như Bố hiện giờ không? Đúng là “U cư sâu cực hốt truy hoan”. Ở chốn buồn, sâu quá đến độ bỗng thấy vui. Nguyễn Du có lý lạ kỳ.

Quyển Tố Như Thi, Mẫn đang giữ cho Trân Sa. Nếu có quyển ấy bên cạnh, Bố sẽ giờ ra xem lại bài U Cư và mỉm cười một mình. Tuy nhiên Bố hiện có quyển sách còn hay hơn quyển đó nữa: “Quyển Truyện Của Trân Sa”.

Trân Sa ạ, chiều nay Bố uống rượu với mấy người bạn mới quen. Bố chẳng biết tên của họ là gì nữa. Chỉ biết uống, nói chuyện băng quơ. Buồn một nỗi là Bố chẳng có được cái không khí thân mật cần thiết để đọc một bài Hành nào cho hưng chí khi men rượu đang bốc dần trong óc. Bố uống lầm lì như một tên nguy quân tử. Bố chợt nhớ và thèm những cuộc rượu với Mẫn ở Sài Gòn. Bố nhớ có nói với Mẫn, mỗi bận cùng Mẫn đi uống rượu là một bận Bố có cảm giác khác với cuộc rượu lần trước, thấm đậm nhất của chính nó.

Hôm nay Mẫn và mấy Di có đi chơi đâu không? Mẫn bói có “khá” không? Hôm nào về, Bố sẽ bảo Mẫn kể cho nghe thật nhiều, thật đầy đủ.

[]

Dalat, Chủ nhật ngày 1/2/1976.

(Dalat ngày thứ tám, mồng Hai Tết Bính Thìn).

Trân Sa dấu yêu của Bố,

Chiều nay đi chơi phố với cậu Bá, Bó nhớ Mẫn ray rức. Cậu Bá nhắc đến những câu chuyện cũ, dẫn Bó đến những không gian xưa. Và buổi tối Bó uống rượu với Cậu trong quán café ngày trước để gầy lại chút hơi hướng xa xăm.

Hôm nay Mẫn làm gì? Có đi Nha Trang thăm Bà Cố như đã nói với Bó? Mẫn vẫn viết truyện cho Trân Sa chứ? Trên này, Bó chỉ ngại Mẫn đi uống rượu vui quá đến say thôi. Mẫn say, đâu có ai dìu Mẫn về. Trong đầu, Bó chưa nghĩ ra người đưa Mẫn về khi Mẫn say như thế. (Hôm nọ ở Sài Gòn, Mẫn bảo nếu say, Mẫn ngủ lại quán rượu luôn!)

Hồi chiều đi trên phố nhìn thiên hạ vui xuân, Bó nhớ Mẫn và hát nho nhỏ bài Nửa Hòn Thương Đau. Đi bên Bó, có lẽ cậu Bá chẳng hay chi cả. Cậu chỉ nói với Bó, Mẫn thật dễ mến; còn Bó trông dáng điệu bình thản hiền hòa vậy mà phóng xe thật bạt mạng, Cậu ngồi đằng sau, bắt run luôn! Bó nghe, bật cười thích thú. Trên núi lạnh, được một người quen nhắc cho mình nhớ kỷ niệm cũ, thật thích!

Trong một thoáng, Bó thấy như Bó có tất cả, có Mẫn ngồi đằng sau Bó, phóng xe như bay trên đường phố. Mẫn ôm Bó thật chặt, thật ghì xiết, để Bó thấy dù đi bộ hay đi xe, Mẫn đều yêu Bó nồng nàn như nhau.

Trên này, Bó có một thú vui khá độc đáo: ban ngày đi uống café ngoài phố, Bó sống lại những ngày cũ có Mẫn; buổi tối ngồi vào bàn, viết kể cho Trân Sa hết mọi cảm xúc. Bó thích ban đêm thức thật khuya, như đêm qua. Bó nghĩ, ở Sài Gòn Mẫn cũng đang thức khuya như Bó.

À này Trân Sa, mấy hôm nay không biết Mẫn có thèm nhớ Bó? Nửa đêm Mẫn có còn trở mộng và thấy thương Bó, như một lần dạo trước Mẫn kể Bó nghe? Ban đêm Mẫn ngủ, có quàng chiếc áo Bó vào cổ? Sao Bó thật xót xa khi hình dung dáng dấp Mẫn đơn chiếc trong giấc ngủ một mình.

[]

Dalat, thứ Ba ngày 3/2/1976

(Dalat ngày thứ chín, mùng 4 Tết Bính Thìn).

Trân Sa ơi,

Tôi hôm qua Bó uống say như chưa bao giờ say đến thế. Trong cơn say, Bó biết mình đánh mất cả một đêm ngồi viết cho Trân Sa. Bó nhớ Mẫn và Trân Sa chịu không nổi.

Tuy nhiên đêm qua, mùng Ba Tết, Bó cũng không định viết cho Trân Sa khi tâm hồn bị khủng hoảng quá. Bó thấy như bất kham rồi. Chẳng biết Mẫn và Trân Sa có hiểu Bó không?

Khi uống rượu, Bó cả cười với chúng bạn, nhưng lúc về nằm một mình trong đêm vắng, Bó nghe như hồn bị thương trầm trọng, vết thương nhức buốt. Bó nhớ Mẫn điên đảo, nhưng chỉ biết nằm say ngất mà thôi. Cái xã hội này sao vô cùng kỳ quặc. Sức đàn áp của nó đã thật nặng nề trên Bó. Mẫn không hiện diện trên này. Bó đang đi tìm

thời gian cũ đã mất, nhưng cũng chẳng được trọn vẹn thanh thản để tiếp tục dần trải giấc mơ.

Ta đang mơ giấc mộng dài,
Đừng lay ta nhé cuộc đời chung quanh.

Đến cả giấc mơ cũng bị phá ngang tàn nhẫn. Cái dư luận tàn tệ độc ác như chiếc kim nhọn chích từng hồi vào tâm tư Bó. Giá gì nó là một mũi dao đâm thẳng vào tim, ngoáy hai vòng, có lẽ thích hơn. Và Bó cũng sẽ trọn mắt, cố gắng nói: “Chết như một con chó!”

Đêm nay đi uống café ở quán Tao Đàn với cậu Bá và mấy đứa bạn, không gian cũ, kỷ niệm xưa, Bó nghe lòng lạ kỳ xao xuyến. Nếu không có cậu Bá, Bó không nở vào đây.

Bàn ghế, lối bày biện, ánh đèn vàng, tất cả vẫn còn nhưng người xưa nay đi đâu mất? Nơi đây, Bó ngồi nghe với Mẫn tape nhạc Chopin. Nơi đây Bó hôn Mẫn một lần. Nơi đây, Bó đã chạy tìm Mẫn trong đêm tối, lòng đập chùng chùng giông bão.

Nơi đây... Nhiều quá...

Bó muốn điên lên vì thương nhớ.

Có một lần Bó bảo với Mẫn, Bó thêm uống rượu. Mẫn xuống quầy mua hai ly rượu Rhum, mang lên cùng uống với Bó. Hai ly nhỏ đựng trong một cái đĩa trông thật xinh xắn, gọn bó. Chưa bao giờ Bó thấy đau lòng như khi ấy. Mẫn vẫn bận chiếc áo pardessus màu gạch, dáng điệu mệт mới. Bó đã ngờ rằng ngày hôm sau Mẫn bỏ Bó, trở về Sài Gòn.

Bó nhớ lại những lời Mẫn kể về quán Tao Đàn như một nơi dung thân của Mẫn. Mẫn thường kéo violon ở đây sau khi đã uống rượu cho người ấm lại. Lúc khuya, khi quán đã đóng cửa, Mẫn ngồi đơn chiếc bên quầy rượu với ngọn đèn con và thiếp ngủ qua đêm (có lẽ với nỗi sầu vô hạn?).

Lúc ấy, Bó miệt mài ở đâu rồi? Khổ quá! Bây giờ Bó nghe mình tức tối không đâu. Có người bạn Bó bảo, một lần được nghe Mẫn đàn ở quán Tao Đàn. Bó tiếc nuối xa xăm, nghĩ đến quãng thời gian Mẫn vùng vẫy nơi đây giống như một sự mất mát to lớn trong lòng Bó. Bó chẳng hề thấy Mẫn ở Dalat, thành phố mà ai cũng biết mặt nhau.

Nhưng thôi, khi ấy định mệnh chưa gõ cửa.

Mỗi lần nhắc đến quán Tao Đàn, Bó thấy như đó là một cái gì vừa gần gũi yêu thương, vừa xa xăm kinh hãi để Bó phải chạy trốn; vì Bó đã có ở đó nhiều kỷ niệm với Mẫn quá; vì ở đó Mẫn cũng có nhiều kỷ niệm riêng quá. Bó thật xót xa để nhận rằng, bàn ghế, quầy rượu, không khí trong quán đã mang đậm nét hình ảnh Mẫn. Lòng thương nhớ rưng rưng khi Bó ngồi đây đêm mùng 4 Tết mà dường như vẫn thoáng thấy trong mắt hình dáng Mẫn ngồi uống café với Bó, dưới bức Au Soir de la Vie.

Bó sẽ điên mất nếu lưu lại trong Dalat. Chẳng ai hiểu Bó cả, Bó sống nhiều nhờ kỷ niệm, nhưng rồi cũng sẽ chết vì kỷ niệm. Chỉ riêng

Mẫn, Bố mới có thể chia xẻ. Chỉ một mình Mẫn mới thương được kỷ niệm, như Bố từng thương.

“Jamais nous n’aurons l’âme de ce soir”.

Một ý nghĩ đã thành nếp để đầy đọa Bố, làm khổ chính Bố. Không ai hiểu, không ai thấy Bố nhớ thương Mẫn với đôi mắt sáng long lanh, với tâm hồn se sắt khi Bố sống cùng kỷ niệm cũ. Nhưng Bố đã có Mẫn chêm chệ trong đầu, tư thế độc đáo duy nhất. Có người khác biết tức là đã chia xẻ của Mẫn cái tư thế ấy. Ngay cậu Bá ngồi bên cũng không biết.

Bố vừa đau khổ lại cũng vừa sung sướng đến ngát ngậy. Bố chỉ uống một ly lấy lệ. Bố nói thật với thiên hạ, Bố còn bận viết nhật ký vào ban tối nữa. Một thói quen, một hạnh phúc quý giá của Bố. Bố bảo, Bố đang đi tìm dở dang khoảng thời gian đã mất, đêm nay Bố thích say với hạnh phúc hơn là say cùng men rượu.

Cậu Bá nhắc với Bố con say đêm nào ở quán Đa Thành. Bố đâu đã già để thích hợp với chuyện ngồi hút thuốc mơ màng, nghe nhắc kỷ niệm cũ? Vậy mà Bố đã thích hợp điều ấy thật, Trân Sa ạ. Bố bảo cậu Bá, ở Dalat chỉ có quán Tao Đàn là có chỗ ngồi với loại bàn ghế ấm cúng thân thiện. Ngồi nói chuyện như câu chuyện gia đình sau buổi cơm chiều bên lò sưởi. Ít ra trên thành phố nghiệt ngã này cũng còn có cậu Bá như một hình ảnh gần gũi nhất với kỷ niệm Mẫn-Bố. Chỉ cậu Bá mới đủ khả năng nhắc cho Bố nghe chuyện cũ (với đôi chút ngậm ngùi) để Bố ngồi hút thuốc lá đăm chiêu. Bố quý cậu Bá thật nhiều ở điểm đó.

Mồng 6 Tết, Bố sẽ vào lại Sài Gòn thay vì mồng 5 như đã nói với Mẫn lúc trước. Bố ái ngại quá khi nghĩ đến chiều mồng Năm, Mẫn cứ thấp thỏm nhìn ra đầu đường từng chập.

Hay Mẫn đi Nha Trang chưa về? Hoặc Mẫn đi biển biệt mất tăm? Cũng có thể Mẫn đang đợi Bố ở đâu bên kia sự sống? Mẫn không nhìn ra Bố sau một cơn điên mất trí nhớ? Và có lẽ Mẫn đã bỏ Bố như vẫn thường dọa Bố ngày xưa? Bố chưa nghĩ ra phản ứng của mình, chỉ biết chắc một điều là Bố đau buồn ghê lắm. Và sẽ trở về, chán chường rũ héo nhiều hơn.

Bố không biết sẽ làm sao nếu khi vào Sài Gòn, nghe tin Mẫn chết vì cục hạch đã vỡ? Bố cũng có hạt nhọt căng mủ; nó đã vỡ hôm nọ rồi, nhưng Bố vẫn sống để chịu đựng cơn đau hành hạ. Mẫn chết, Bố đau với nỗi đau càng nhiều sắc nhọn, Bố cười dòn tan hơn, thật lâu! Bà Ngoại thấy Bố, Bà Ngoại bảo: “Thằng ‘dzỏ dzỏ’ nó điên rồi. Không biết nó làm gì, con cái nhà ai, ở đâu? Nó điên như rứa có còn biết đường về không nữa?” Máy Dì sẽ bảo: “Mới Tết ra mà sao ông này điên liền vậy? Tội nghiệp thật!”

Bố hút thuốc lá, viết cho Trân Sa. Đêm thật khuya, không gian vắng lặng. Bố đang đi tìm thời gian đã mất đến chỗ Bố và Mẫn có Trân Sa, Bố đăm thấy mình uể oải chứ không còn cái hăng hái say mê

như lúc mới bắt đầu. Nhưng Bố vẫn hoàn tất như lời đã hứa với Mẫn hôm trước Tết.

[]

Dalat, thứ Tư ngày 4/2/1976

(Dalat ngày thứ mười, mùng 5 Tết Bình Thìn.)

Trân Sa đau áy, ngày đã hết mùi Tết, vô duyên và tro trên lạ kỳ. Tự dưng Bố thấy mệt tim trở lại, cảm tưởng như có một sợi giây dẫn máu bị nghẹt, cười hoặc thở mạnh cũng thấy đau. Có lẽ tại Bố uống rượu, café và hút nhiều thuốc lá quá. Khi xưa ở Sài Gòn, Bố cũng từng bị hàng tuần như vậy.

Đêm nay Bố ở nhà thu xếp hành trang và dành thì giờ viết cho Trân Sa. Ngày mai Bố lại xa Dalat. Khi dọn hành lý, Bố thấy lòng buồn man mác. Dalat không hiểu Bố, vô tình với Bố, nhưng Bố vẫn thấy quyến luyến nó như thế nào ấy. Bố cứ muốn ở lại, nhưng biết cũng không thể được. Bởi nếu phải ở lại mãi, hẳn Bố chỉ mong từ bỏ nó thật mau. Mà vào Sài Gòn, Bố có Mẫn đang đợi.

Bây giờ sao Bố nghe thần thờ kỳ lạ. Bố có đi dạo một vòng sau buổi cơm tối. Thành phố tàn nhẫn mặc dù rất đẹp. Nơi đây Mẫn cũng từng đi dạo. Nơi đây, Bố Mẫn cũng từng có một thuở đau buồn với nhau.

Đêm cuối cùng ở một mình trên núi, Bố sẽ thức thật khuya. Hình như đang có một nỗi bất an dày vò lòng Bố? Bố vừa xem lại cái mèche tóc của Mẫn (Bố phải đem lên Dalat, như đem cả Mẫn theo vậy). Mép tóc hiền lành dễ thương! Dưới ánh đèn, những sợi tóc bị cắt ra, khô dần, đổi thành màu đỏ.

Đâu Bố rối loạn kinh khủng. Bố đã đánh mất cái thanh thần trong lúc thức khuya như dạo trước. Ước gì bây giờ Bố được như loài thú ngủ vùi trong mùa lạnh. Ngủ và chẳng cần nghĩ suy gì cả. Bố hút thuốc liên miên nhưng chẳng thấy tâm hồn dịu xuống. Như hôm mùng Ba Tết nằm say lơ mơ, sáng tỉnh dậy chẳng thấy được đạo, mà trong tim là cả một cơn bão làm giông gió. Cơn bão rớt, rét mướt và thế lương tàn tạ, nhưng Bố phải che đậy nó bằng một bề ngoài bình thần, nên chẳng ai biết ai hay. Bố cũng thấy vui lòng đôi chút ở chỗ đó.

Trân Sa ạ, trong Bố là cả một bãi chiến trường mâu thuẫn. Cho đến chết, Bố cũng chẳng mong ai hiểu được mình.

Từ đêm qua và đêm nay, Bố không viết cho Trân Sa khoảng thời gian đã mất. Một công việc êm đềm đẹp đẽ. Bố ước mong mình được sống trên này thật lâu để tiếp tục đi tìm cho đến hết, viết thật nhiều quyển thời gian đánh mất cho Trân Sa.

Hôm nay Bố không gặp cậu Bá như lời đã hẹn. Bố cũng không đi lại quán Tao Đàn và con đường Phan Đình Phùng nữa. Bố chỉ lặn dạn suốt ngày với chính mình. Tâm tư Bố giờ đây phức tạp quá để khó thể viết ra được mọi ý nghĩ. Bố thấy mình giống như một cậu học sinh làm bài luận, viết sa đà đến lạc đề, cuối cùng không hiểu mình

đang và sẽ viết gì nữa. Bố cảm thấy khổ sở nhưng chẳng biết rõ vì sao lại khổ?

Đọc những trang này, hẳn Trân Sa thấy lạ lắm?

Mà ngày mai vào Sài Gòn, đến nhà Bà Ngoại, không biết Bố có gặp được Mẫn? Trước Tết, Mẫn bảo có thể Mẫn sẽ đi Nha Trang thăm Bà Cố.

Đêm nay trời chợt lạnh hơn hôm qua. Bố phải khoác vào người thêm một chiếc áo nữa. Ngoài đường vắng lặng, có lẽ đã khuya lắm? Bố nhìn xuống vị trí đêm nào Mẫn đã đứng cùng cô Mỹ Vân và cậu Bá. Bố nhìn sang quán cafe đã đóng cửa. Bố nhìn bầu trời vắng vạc mây đen. Chắc chỉ còn Bố thức muộn thế này để nhìn băng quơ, chỗ nào cũng thấy đậm nét bóng hình Mẫn.

Cái bàn viết, khi Bố về, bày la liệt sách. Khung cảnh tạo nên một tình cảm thật ám. Rồi mai khi Bố ra đi, tất cả đều được thu dọn, trống không lạnh lẽo. Trên bàn, Bố còn nhìn thấy cái thời khóa biểu ngày xưa Bố khắc, nét nguệch ngoạc vẫn tất. Một năm học nào đó có giờ Vạn Vật đầu tiên vào ngày thứ Sáu. Có lẽ là năm đệ tứ hay đệ tam.

Mẫn có thường nghe bản Concerto en Ré Majeur của Tchaikovski khi Bố đã lên Dalat? Trên này, Bố đi tìm hết mọi chỗ nhưng không nơi nào có. Bố quên mất cái air của nó? Chỉ nhớ rằng nó thật thiết tha lôi cuốn. Nếu nhà Bà Ngoại mà ở Dalat, có lẽ Bố sẽ đến nghe cho bằng thích. Trời Dalat lạnh, âm nhạc sẽ tạo được cho mình nhiều cảm xúc sâu sắc hơn.

□